

mændene have den naturlige Regres, som vi ellers kræve i alle mulige Forhold? Og, hvorfor vil man paabyrde Regjeringen et Ansvar, som virkelig gaaer udenfor, hvad Regjeringen kan og vil ønske? Det er muligt, at der findes Ministre, som ere misfornøjede med, at Afgjørelser, som de have truffet administrativt, senere ere blevne omstødte af Domstolene. Det er muligt, at der er Finansministre — nuværende eller forhenværende —, som have bevaret Grindringen om saadanne Tilfælde. Jeg siger nu ikke dette for paa nogen Maade at paastaae — jeg er bleven tvungen til forsigtig at tage Forbehold paa alle Sider — eller anføre som „Motiv“ enten for den ærede Drøftøer eller nogen Anden, der har været Finansminister, at han har bevaret en Rancune imod Domstolene og beherskes af den. Min Mening er kun denne, at Finansministre ere ligesaa lidt Guder som vi Andre, de ere Mennecker; de kunne have sølt sig saarede ved Domme, der gif dem imod, eller de kunne have en saa levende Overbeviisning om deres Afgjørelses Rigtighed i Modsætning til Rettens, at de ikke have kunnet frigjøre sig for en vis bitter Stemning imod Spørgsmaalet i det Hele. Jeg siger ikke, at dette er Tilfældet, men det kan dog tænkes. Vi bør i alt Fald ikke tage noget Hensyn til den Art Betragtninger, vi bør holde os paa det simple og naturlige Standpunkt, og jeg glæder mig over, at vi idag see mellem os paa Ministeriets Begne en Mand, der i alt Fald ikke saaledes kan have finansministerielle eller er-finansministerielle Følelser, men som er Den, der staaer i vort Land som den øverste Værge for Rettens Pleie og Rettens Udøvelse. Der er ikke noget smukkere Bærse for, at vi kunne komme til en rigtig og god Afgjørelse i denne Sag, som ikke er ubetydelig, end det, at vi have Justitsministeren staaende hos os idag som Regjeringens Drøftøer; thi hans første Pligt maa jo være at kræve for alle Under-saatter den Ret, der tilkommer dem til at søge Domstolene, og forlange, at vi ikke unddrage en vis Art af Contracter fra den almindelige Regel, der gjør Domstolene til den øverste, upartiske Instants.

Dette Punkt er i og for sig af stor Be-

tydning og Vigtighed. Vi have gjentagende forhandlet lignende Spørgsmaal, og jeg er fuldkomment bekendt med, at der er en Strømning i den offentlige Mening, navnlig en stærk Strømning i den offentlige Mening, saaledes som den er repræsenteret i denne Sal, der gaaer imod den Anskuelse, jeg her forfægter. Vi have tidligere ved Dyrtdslove indført i de derom givne Bestemmelser den Regel, at den administrative Afgjørelse skulde være endelig, og at man ikke kunde paakalde Domstolene imod den. Dette havde nogen Motivering deri, at Dyrtdstilløgene næsten altid maatte fremtræde som Resultat af en stundom tvivlsom Beregning, og at de maatte undergaae en Afrunding; i Alt, hvad der saaledes gaaer ud paa Afrunding, er det for Domstolene vanskeligt at decidere, der maa Administrationen være afgjørende. Og dog, siger jeg, kunde man ikke billige den ubetingede Regel om, at selve Dyrtdstilløgene skulde være undtagne Domstolenes Afgjørelse. Meget mindre kan der da være Tale om at indsætte en saadan Bestemmelse her, hvor vi, vil jeg haabe, give gyldige Regler for en lang Fremtid med Hensyn til Embedsmændene. Her bør vi være varsomme, ikke træde ud over den rette Grænse, og mine Herrer, jo stærkere De gaae frem i den Retning, som De have betraadt ved Vedtagelsen af en Række Endringsforslag til de foregaaende Paragrapher, desto større Opfordring er der for Dem til ikke at paadrage Dem, om det saa kun var et Skin af Vilkaarlighed, et Skin af Egenraadighed, et Skin af at ville nedtrykke ved at lade Administrationen være eneraadig over, hvad der er Ret i det enkelte Tilfælde. Selv om jeg skulde have den Skæbne, der ikke sjelden hændes mig, at dette Forslag gaaer igjennem med et stort Fleertal, vil dette ikke forandre den Overbeviisning, jeg nærer om, at af de forskellige Feil, som begaaes paa dette Omraade, vil det være en af de betænkeligste og følgerigste, hvis man gaaer hen og vedtager et Forslag som dette, om hvilket jeg med Beklagelse har seet alle Udvalgets øvrige Medlemmer nære en anden Anskuelse end den, jeg har gjort gjældende.